

HEA TAVA TÄISKASVANUTELE EESTI KEELE ÕPETAMISEL

KULTUURIMINISTEERIUM

Integratsiooni
Sihtasutus

EESTI
KEELE
MAJA

Integratsiooni Sihtasutuse algatatud eesti keele kui teise keele kursused on Eesti täiskasvanute keeleõppe maastikul eeskujuks.

Heas tavas sõnastatud põhimõtted on lähtealuseks Integratsiooni Sihtasutuse eesti keele majade õpetajatele ja piirkondlikele eestvedajatele ning kõigile keelefirmade õpetajatele, kes tegutsevad sihtasutuse korraldatud hangete alusel. Dokumendis sõnastatud põhimõtted on soovituslikud ka kõikidele teistele asutustele ja organisatsioonidele, kes õpetavad täiskasvanutele eesti keelt.

Hea tava koostamisel on lähtunud kaasaegsest õpikäsitusest ning parimatest keele õpetamise kogemustest.

TOETAME ÕPPIJA SISEMIST MOTIVATSIOONI

Oleme teadlikud motivatsiooni eri liikidest ja sellest, et meie ei saa õppijale motivatsiooni anda. Küll aga saame luua tingimused motivatsiooni tekkimiseks ja hoidmiseks. Näiteks saame pakkuda jõukohaseid, huvitavaid ja mängulisi ülesandeid, anda positiivset tagasisidet ning aidata kaasa toetavate grupisuhete arenemisele. Sisemise motivatsiooni hoidmiseks võimaldame õppijal siduda ülesannete teemasid tema elu ja kultuurilise taustaga. Kaasame õppijat huvitavate materjalide leidmisesse, sest mida rohkem on õppija seotud õpiprotsessi kujundamisega, seda suurem on tema motivatsioon selles osaleda. Õpetaja on valmis kohandama oma tegevust vastavalt sellele, mida õppija oskab ning mida talle meeldib teha.

KUJUNDAME KEELE ÕPPIMISE JÕUKOHASEKS

Eesti keele õpetamisel ei ole vaja rõhutada selle keerukust, sest õpetajatena saame muuta keele oma tundides õppijale arusaadavaks ja jõukohaseks. Usume, et iga inimene suudab keelt õppida. Oleme teadlikud, et õppijatel on erinevad õpistiilid ning varasemad õpikogemused, mis mõjutavad keele omandamist. Õpetajatena oskame valida tegevusi, mis toetavad eri õpistiiliga õppijaid. Nii aitame kõikidel õppijatel saada positiivse õpikogemuse ja ületada keelebarjääri. Toetame ja julgustame täiskasvanud õppijat, kes on teinud valiku õppida eesti keelt.

AITAME KAASA SUHTLUSOSKUSELE

Lähtume ideest, et keel ei ole mitte õppimise peaeesmärk, vaid vahend jõudmaks suhtlusoskuseni. Täiskasvanud õppija soovib väljendada oma mõtteid, soove, tundeid ning saada kontakti teiste inimestega. Ta soovib saavutada oma suhtluseesmärke, saades samal ajal vestluspartneriga hästi läbi. Hea keeleoskus aitab täiskasvanud õppijal luua suhtlusvõrgustikku, olla edukas tööturul ning osaleda aktiivselt ühiskonna- ja kultuurielus.

OLEME ÕPPIJAGA VÕRDSED PARTNERID

Igal täiskasvanud õppijal on erisugune elukogemus ja teadmiste ning oskuste pagas. Õppijatel on erinevad huvid, mida õpetaja saab alati tunnustada ning õppeprotsessi põimida. Hea õpetaja pakub täiskasvanud õppijale asjatundlikku abi ja juhendamist, ta ei kontrolli ega kritiseeri. Suhtume täiskasvanud õppijasse lugupidamise ja taktitundega eeldades, et ta teab ja tunneb oma vajadusi.

ÕPETAME EESTI KEELES

Õppija soovib õpitavat keelt võimalikult palju kuulda, näha ja kogeda. Eesti keele tunnid ja õpet toetavad tegevused ning üritused on turvaline ja inspireeriv võimalus olla elavas keelekeskkonnas. Õpetajana saame kohandada oma keelekasutust vastavalt õppijate eesti keele tasemele. Erineva emakeelega õppijatest koosnevas õpperühmas on pideva eestikeelse suhtluse eelistamine parim valik. Ühest keelest teise tõlkimine on ajamahukas ning jätab õppija turvatsooni, mis omakorda pidurdab keele arengut.

ÕPETAME KEELT TASEMETE KAUPA

Lähtume eesti keele õppekorralduses Euroopa keeleõppe raamdokumendi tasemekirjeldustest. Valime õppijale jõukohaseid ja arendavaid teemasid ja ülesandeid, mis on elulised ning kooskõlas tema tasemega. Teadvustame, et me ei õpeta ega õpi tasemeeksami, vaid keskendume keeleoskuse järkjärgulisele arenemisele.

ARVESTAME ERINEVATE ÕPITEMPODEGA

Aitame keeleõppijat eesmärkide seadmisel keeleõppele. Selgitame, et iseseisvaks keelekasutajaks saamine võtab aega keskmiselt umbes kaks aastat ja et ühelt keeleoskustasemelt järgmisele jõudmine võtab seda rohkem aega, mida kõrgema tasemega on tegemist. Selgitame, et kõik õppijad on erinevad ning õppimist on võimalik iseseisvate aktiivsete regulaarsete õpitegevustega kiirendada ja seda ka kursusel osalemise kõrvalt. Lubame õppijal edasi liikuda ka aeglaselt, arvestades, et igale õppijale ei sobi kiire ja aktiivne areng.

MUUDAME ÕPPIMISE PÕNEVAKS

Kasutame kommunikatiivset õppemetoodikat ja kaasaegse õpikäsituse võtteid. Loomes tunnis tingimused, kus õppija saab sageli oma keeleoskust proovile panna ja arendada. Kasutame palju paaris- ja rühmatööd, mis pakuvad õppijatele rääkimisvõimalusi. Grammatilised ülesanded põimime suhtlusülesannete sisse. Õpetajana käivitame ülesanded ja jälgime seejärel nende sujumist liigse sekkumiseta, kuid vajadusel abistame. Planeerime aega nii, et laseme võimalikult palju õppijatel endil vabalt tegutseda, keelega katsetada ning üksteiselt õppida.

Arvestame, et enne suhtlusülesandeid on vaja teha soojendusarjutusi. Kasutame mitmekesist õppevara ja kohandame selle grupile sobivaks. Julgeme tuua tundidesse sobilikku huumorit.

LUBAME TEHA VIGU JA ÕPIME NEIST

Toetame õppija eneseväljenduspüüdu ning proovime vigadele tähelepanu juhtida taktitundeliselt. Nii hoiame õppija eneseusku ja rääkimisjulgust. Parandame vigu valikuliselt, kaudselt ja toetaval moel. Loomes õpperühmas turvalise õhkkonna, mis arvestab osalejate teatava ebakindlusega ning näitame, et meie tundides on eksimine lubatud. Mida paremini tunnevad ennast õpiprotsessis õppijad ja õpetaja, seda tulemuslikum on ka õpe. Lepime õppijatega õpiprotsessi alguses kokku ühistes eesmärkides ja reeglites. Järgime neid ise ning jälgime, et seda teeksid ka õppijad.

ARVESTAME ÕPPIMIST MÕJUTAVATE TEGURITEGA

Hea tuju on nakkav! Näitame välja, et eesti keele õpetamine ja õppijatega suhtlemine meeldib meile. Reageerime õppija öeldule soojalt ja arendame sisukat dialoogi. Oleme uudishimulikud, positiivsed ja naeratavad. Märkame ka õppijate meeleolu, tegeleme

vajadusel konfliktide ennetamise ja lahendamiseks. Teadvustame, et grupis õppimine on mõjus viis keele omandamiseks: suhtlemine kaasõppijatega muudab protsessi huvitavaks ja emotsionaalseks. Õppijad tunnetavad üksteise eesmärke, rõõme ja karisid ning saavad olla üksteisele toeks. Vähendame negatiivseid hoiakuid, hirme ja pinget nii iseendas kui oma õppijates, keskendudes väikestele võitudele ning rõõmsatele hetkedele.

JULGUSTAME ISESEISVALT ÕPPIMA

Eesti keelega saab tegeleda kõikjal. Suuname õppijad vastavalt nende huvidele ja keeleoskustasemele lugema päevakajalisi tekste, kuulama laule, taskuhäälingut, tutvuma eestikeelse meediaga. Julgustame neid igapäevastes suhtlusolukordades eesti keelt rääkima. Kasutame ka tundides mitmekesiseid tänapäevaseid ülesandetüüpe ja õppetegevusi. Näitame võtteid, kuidas omal käel keelt õppida ja tutvustame iseseisvaks keeleõppeks mõeldud (e-)õppevahendeid ja -keskkondi.

PÕIMIME KEELEÕPPE TIHEDALT KULTUURIGA

Lisaks meie kaunile kirjandusele, kino- ja teatrikunstile, muuseumidele ning rahvapärimusele on meie kultuur ka Eesti igapäevaelu, tavad, kombed ja eestlase olemus. Eesti kultuuri tutvustamisel alustame kõigepealt lihtsatest ja õppijatele hoomatavatest elementidest ning liigume alles seejärel süvakultuuri poole. Eesti komberuumis kehtivad põnevad kultuurilised eripärad põimime sobivalt eesti keele õppetundidesse. Käime õppeaja jooksul koos õppijatega meie kultuuri kandvates paikades ning olulistel sündmustel. Lisaks Eesti kultuuri tutvustamisele peame sama väärtuslikuks õppijate endi identiteeti. Kuulame õppijate lugusid nende emakeelest ja kultuurist ning muudame nii õpiprotsessi rikkamaks.

SUUNAME ÕPPIJAJD EESTI KEELT KASUTAMA

On tavapärane, et õppijatel napib suhtlemisjulgust ja võimalusi eesti keeles rääkida. Suuname õppijaid kohe õpingute alguses ka teistesse keeleõppe vormidesse: tandemõpe, keelekohvikud ja -klubid, filmiõhtud, aruteluõhtud, kultuuriasutuste ja teiste organisatsioonide pakutatavad programmid. Mida mitmekesisemaid eesti keele kasutamise võimalusi õppija praktiseerib, seda suurema täenäosusega jõuab ta ka oma keeleõppe eesmärgini.

NÄITAME EESKUJU, OLLES ISE ELUKESTVAD ÕPPIJAD

Tegeleme enda arendamisega, õpime uusi asju, käime kursustel, paneme end proovile uutes olukordades. Jagame õppijatega õppimiskogemusi ja sisendame neile, et õppimine on tore! Arutame oma õnnestumisi ja raskusi kolleegidega, kogume edulugusid ja õppetunde ning jagame neid eesti keele õpetajate võrgustikes. Just üksteise kogemustest õppides saame koos muuta keeleõppe valdkonna nähtavaks ja õppijatele kutsuvaks!

Täiskasvanute eesti keele õppe hea tava on sündinud järgmiste osapoolte ühise loomingu koostöona:

Integratsiooni Sihtasutus
Eesti keele majade nõukojad
Kultuuriministerium

Hea tava on heaks kiidetud riigikeele nõukojas.